

Film 1: Aksjeselskap

Index

Introduksjon	s 1
Ordliste	s 2
Quiz	s 4
Spørsmål	s 5
Arbeidsoppgaver	s 5
Lenkesamling	s 6

Introduksjon: Hva vil det si å starte og drive et aksjeselskap?

Det kan være både dyrt og risikofyllt å starte en egen bedrift. Man vet ikke alltid hvordan produktet vil bli mottatt, det kan dukke opp uventede utgifter, og hvis man står som personlig ansvarlig risikerer man å opparbeide seg en uhåndterlig gjeld dersom selskapet skulle gå konkurs. Det er dessverre slik at de fleste nystartede bedrifter ikke klarer seg gjennom det første driftsåret. En måte mange velger å sikre seg mot uforutsette hendelser på, er å starte et aksjeselskap, eller AS.

Å starte AS innebærer at man utsteder aksjer. Det vil si at man deler opp selskapet og selger eierandeler i selskapet. På den måten får man inn kapital som kan brukes til å utvikle produksjonen. Det forutsettes naturligvis at man finner investorer som har tro på forretningsideen.

Eierne av et AS, de som eier aksjene, står ikke personlig ansvarlig for bedriftens økonomi. Går bedriften konkurs, mister man det man har investert, men ikke mer enn det. Men starter man et AS med flere eiere, vil det si at man ikke lenger har full kontroll over selskapet. Aksjer kan kjøpes og selges videre til andre, som igjen har innflytelse på hvordan selskapet drives gjennom deltagelse på generalforsamlingen. Generalforsamlingen er det høyeste beslutningsorganet i selskapet.

Verdien på aksjer fungerer akkurat som med andre varer og tjenester: Jo større etterspørsel, jo høyere pris.

De aller fleste aksjeselskap er ikke børsnotert. Det betyr at hvis selskapet vil finne nye aksjonærer, eller investorer vil kjøpe allerede eksisterende aksjer, må man henvende seg direkte til aksjonærene.

Å starte et aksjeselskap (AS) eller allmennaksjeselskap (ASA) innebærer en rekke fordeler, men også plikter som må overholdes. Det er formelle krav til styret, revisor og kommunikasjon med eiere, og en rekke lover og regler man må forholde seg til. Flere titalls tusen selskap har valgt å etablere seg som aksjeselskap. Hovedgrunnene til dette er tilgangen på kapital og fraskrivelse av personlig ansvar.

Ordliste til film 1: Aksjeselskap

Budsjett

Et budsjett er en oversikt over forventede inntekter og utgifter i den kommende perioden. Budsjettet skal gi en pekepinn på hvordan økonomien vil se ut fremover.

Depositum

Depositum er et innskudd som skal dekke uforutsette utgifter eller tap. Depositum utgjør en form for finansiell sikkerhet.

Egenkapital

Egenkapital er de pengene man selv stiller til rådighet. EK kommer i tillegg til lån og andre finansieringskilder

Aksjeselskap (AS)

Selskapsform med en eller flere eiere, hvor man ikke står ansvarlig for mer enn de beløp man har skutt inn i bedriften gjennom kjøp av eierandeler (aksjer).

Enkeltmannsforetag

Selskap med en eier, hvor denne også står som personlig ansvarlig for selskapet

(ANS)

ANS står for ansvarlig selskap. Selskapsformen innebærer to eller flere eiere som står personlig ansvarlig for selskapet

Aksjekapital

Den del av selskapets egenkapital som er skaffet til veie ved utstedelse av aksjer. Aksjekapitalen er lik antall aksjer i selskapet multiplisert med pålydende verdi.

Investorer

Investorer er de som kjøper eierandeler (aksjer) i et selskap, eller plasserer penger i andre verdipapir. De foretar investeringer, og bidrar med kapital til selskapene. Målet for en investor er at det han kjøper skal være mer verdt når han selger enn da han kjøpte.

Betjeningshistorikk

Betjeningshistorikken forteller om hvordan man har håndtert sin lån etc. Om man har betalt avdrag i tide; om man har saker som har gått til inkasso etc.

Startkapital

Startkapitalen er de pengene privatperson eller selskap har til rådighet når de skal gå i gang med en virksomhet.

Årsregnskap

Alle bedrifter fremlegger et regnskap over driften hvert år. I dette regnskapet opplyses det om alle aspekter ved driften; om man går med overskudd eller underskudd; hvilke investeringer man har foretatt etc.

Utbytte

Dersom bedriften går med overskudd, kan man beslutte å dele ut deler av overskuddet til aksjonærene / eierne. Hvis utbytte er 2 kr per aksje, vil en med 10 000 aksjer få utbetalt 20 000 kroner.

Generalforsamlingen

Generalforsamlingen er det høyeste beslutningsorganet i bedriften. Alle aksjonærer har rett til å delta på generalforsamling, hvor man har anledning til å stille spørsmål, stemme over saker, få en gjennomgang av driften etc.

Investering

En investering vil si at man velger å bruke egne penger til å kjøpe eierandeler eller andre verdipapirer i et selskap. Formålet er at disse skal være mer verdt når man selger enn da man kjøpte. På denne måten tjener man penger på investeringer.

Kompetanse

I sammenheng med denne filmen vil kompetanse si at man har erfaring og kunnskap fra denne type bedrift tidligere.

Kalkyle

En kalkyle er omtrent det samme som et budsjett. Det er et overslag over hvor mye kapital man trenger, hvor store utgifter man forventer, og hvordan resultatet vil se ut.

Emisjon

Utvidelse av aksjekapitalen gjennom utstedelse av nye aksjer. En offentlig emisjon gir anledning for alle til å delta ved nytegningen. En rettet emisjon er forbeholdt enkelte investorer. Selskaper foretar emisjoner for å hente inn flere penger.

Quiz til film 1: Aksjeselskap

- 1: Hva er det første man bør gjøre når man skal starte en bedrift?
1: Lage budsjett?
X: Finne styreleder?
2: Gå med overskudd?
- 2: Hvilken av disse er ikke en selskapsform?
1: AS
X: ASB
2: ASA
Y: ANS
- 3: Hvor mange selskaper går i gjennomsnitt konkurs i løpet av det første driftsåret?
1: 2 av 10
X: 8 av 10
2: 9 av 10
- 4: Hvilke av disse er ikke krav for AS og ASA?
1: Aksjekapital på minimum 100 000
X: Må ha revisor og styre
2: Må registreres på Oslo Børs
- 5: Når kalles et AS for ASA?
1: Når styret beslutter det?
X: Når de har over 50 forskjellige eiere?
2: Når de har gått med overskudd i 3 år på rad?
- 6: Hvilke av disse er blant styreleders viktigste oppgaver? (to riktige svar)
1: Forberede og lede møter.
X: Påse at styrets arbeid er effektivt
2: Kontrollere driften fra dag til dag
- 7: Hvordan fordeles aksjene i et selskap?
1: Etter hvor mye kapital den enkelte eier bidrar med
X: Etter avtale mellom selskap og investor
2: Etter om man har styreverv eller ikke, og hvilken posisjon man har i selskapet
- 8: Hvor registreres nye selskaper?
1: På børsen
X: I verdipapirsentralen
2: I Brønnøysundregisteret
- 9: Hvilke av disse kravene må oppfylles når selskapet registreres? (to riktige svar)
1: Det må oppgis en daglig leder
X: Det må oppgis størrelse på aksjekapital
2: Det må oppgis en styreformann
- 10: Hvordan velges medlemmer til styret?
1: Av aksjonærene på generalforsamling
X: Av styrelederen
2: Av administrerende direktør i selskapet

Spørsmål til film 1: Aksjeselskap

- 1 Hva kjennetegner et enkeltmannsforetak, med tanke på ansvar og eiere?
- 2 Hva kjennetegner et AS og ASA med tanke på ansvar og eiere?
- 3 Hvilke to posisjoner må det velges folk til i selskapet?
- 4 Hva er daglig leders viktigste oppgaver?
- 5 Hvor mange medlemmer består et vanlig styre av?

Arbeidsoppgaver:

1: Hvordan er prosessen fra beslutning om å starte et selskap frem til selskapet er oppe i drift?

Stikkord: Beskriv alle skritt fra budsjettering til innhenting av kapital til registrering til styresammensetning til valg av administrasjon og ledelse etc

2: Hvilke ulike finansieringskilder kan dere tenke dere dersom dere skulle starte et selskap?

Stikkord: Egenkapital, lån, utstedelse av eierandeler (aksjer), andre investorer, offentlig såkornkapital etc

3: Finn tre selskaper notert på Oslo Børs, og presenter følgende informasjon om disse:

- Bransje / sektor
- Navn på adm.dir.
- Antall styremedlemmer
- Resultat siste år
- Forestående eller nylige nyheter. (eks. resultatfremleggelse, funn, overtagelser eller fusjoner etc)

Lenkesamling

www.grunderskolen.no

Universitetet i Oslo har et eget gründerprogram. Her finner dere en introduksjon til hvilke områder som er viktig dersom man tenker på å starte en egen bedrift

www.brreg.no

Brønnøysundregistrene. Her kan dere kikke på den informasjonen som kreves dersom man skal etablere og registrere et selskap

www.nues.no

Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse. Her finner dere de krav som stilles til styre og daglig ledelse / administrasjon. Kikk gjerne på "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

www.kaffebrenneriet.no

Her kan dere lese om hvordan Kaffebrenneriet ble startet, og hvordan det drives i dag

www.norskeskog.no

Norske skog er ett av Norges aller største og viktigste selskaper. Kikk på den informasjonen de gir til sine eiere under "Investor Relations".